

Sygn. akt I C 2376/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : sędzia del. Michał Siemieniec

Protokolant: Jan Migduła

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2022 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. N., A. N.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz i do niepodzielnej ręki powodów I. N., A. N. kwotę 123.156,97 zł (sto dwadzieścia trzy tysiące sto pięćdziesiąt sześć złotych 97/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20 września 2022 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 64.182,36 CHF (sześćdziesiąt cztery tysiące sto osiemdziesiąt dwa franki szwajcarskie 36/100);

II. w pozostałej części oddala powództwo;

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz i do niepodzielnej ręki powodów I. N., A. N. kwotę 11.834 zł (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2376/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 października 2022 roku

Powodowie I. N. i A. N. pozwem wniesionym w dniu 11 sierpnia 2021 r. wnieśli o:

- zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. łącznie na ich rzecz kwoty 123.156,97 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 6 lipca 2021 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 64.182,36 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 6 lipca 2021 r. do dnia zapłaty
- zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. łącznie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądań pozwu, jego autor wyjaśnił, że powodowie zawarli z pozwanym, działającym poprzednio pod (...) Bank S.A. umowę o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF. W ocenie powodów zawarta przez nich umowa kredytu jest nieważna z uwagi na abuzywność postanowień dotyczących indeksacji kredytu oraz zasad przeliczania spłat rat kredytowych. Zaznaczyli, że zawarli umowę jako konsumenci, z wykorzystaniem wzorca

umownego przedłożonego przez Bank, bez możliwości negocjowania jej treści. W kwestionowanych postanowieniach Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego i dowolnego regulowania wysokości swojego świadczenia w postaci kwoty kredytu, jaka miała zostać oddana do dyspozycji powodów oraz świadczenia powódki w postaci rat kredytowych przez dowolne, niczym nieograniczone wyznaczanie w tabelach kursów kupna lub sprzedaży CHF, w oparciu o nieznaną powodom kryteria. Powodowie nie zostali przy tym należycie poinformowani o obciążającym ich ryzyku kursowym. Takie ukształtowanie postanowień umowy sprawiło, że były one niejasne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy powodów. Ponadto umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego kredytu i narusza art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Skoro umowa kredytu jest nieważna, to powodom w oparciu o przepisy o świadczeniu nienależnym przysługuje roszczenie o zwrot kwot wpłaconych przez nich Bankowi tytułem spłaty rat kredytu.

W odpowiedzi na pozew (k. 88) strona pozwana (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Autor odpowiedzi na pozew wskazał, że roszczenie jest nieudowodnione zarówno co do zasady jak i wysokości. Zdaniem pozwanego, kredytobiorcy zaakceptowali kwestionowane obecnie postanowienia umowne. Pozwany bank zaprzeczył twierdzeniom dotyczącym braku poinformowania o ryzyku kursowym związanym z zawarciem umowy kredytu indeksowanego. Zdaniem strony pozwanej powództwo oparte jest przede wszystkim na błędnym założeniu zgodnie z którym pozwany jako bank może dowolnie ustalać kursy walut w tabeli kursowej. Stosowany przez niego mechanizm ustalania kursów jest identyczny jak ten stosowany przez inne banki komercyjne, jest mechanizmem rynkowym i jego kursy pozostają w pełnej korelacji z kursami publikowanymi przez NBP. Strona pozwana podniosła też zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Strona pozwana jest następcą prawnym Banku (...) S.A. z siedzibą w W..

[okoliczność bezsporna]

Powodowie I. N. i A. N. – małżonkowie pozostający w ustroju wspólności majątkowej - potrzebowali w roku 2006 środków na zakup lokalu mieszkalnego w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Zwrócili się w związku z tym do kilku Banków, które odmówiły im kredytu z uwagi na brak zdolności kredytowej pozwalającej na zaciągnięcie kredytu złotowego. Ostatecznie w placówce (...) Bank S.A. pracownik Banku przedstawił im ofertę kredytu waloryzowanego kursem CHF, informując, że powodowie posiadają zdolność kredytową na zaciągnięcie takiego zobowiązania. Powódka nie miała doświadczenia w sprawach finansowych, w tym czasie nie pracowała. Powód w tym czasie również nie miał doświadczenia w tym zakresie, był konsultantem do spraw wdrożeń oprogramowania dla logistyki. Prowadził działalność gospodarczą polegającą na tworzeniu stron internetowych, ale zakup lokalu mieszkalnego nie miał związku z tą działalnością. Powodowie nie mieli świadomości co do skali ryzyka walutowego i kursowego związanego z zaciąganiem kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, nie zostali poinformowani o zasadach ustalania kursów w tabeli kursowej Banku. Powodowie otrzymali zapewnienie, że kredyt we frankach szwajcarskich był w tym czasie najpopularniejszy i bardziej opłacalny niż w złotych. Powodowie nie mieli możliwości negocjowania treści umowy, ponieważ miała ona charakter umowy przygotowanej przez Bank na gotowym formularzu.

[dowód: przesłuchanie powodów – protokół rozprawy z dnia 19 września 2022 r., rejestracja od 00:03:06]

W dniu 28 marca 2006 r. powodowie I. N. i A. N.

zawarli z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. W umowie zawarto m.in. następujące klauzule:

- celem kredytu jest sfinansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od dewelopera lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w K. przy ul. (...)/Huculskiej w segmencie F oraz refinansowanie nakładów własnych poniesionych na zakup przedmiotowego lokalu (§ 1 ust. 1A)

- kwota kredytu wynosi 209.365,00 zł (§ 1 ust. 2);

- walutą waloryzacji kredytu jest CHF (§ 1 ust. 3);

- kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2006-03-02 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 88.481,53 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu może być różna od wartości podanej w niniejszym punkcie (§ 1 ust. 3A);

- okres kredytowania wynosi 360 miesięcy, tj. od dnia 28 marca 2006 r. do dnia 17 marca 2036 r. (§ 1 ust. 4);

- wariant spłaty kredytu to równe raty kapitałowo – odsetkowe (§ 1 ust. 5);

- prowizja wynosi 0,80 % kwoty kredytu tj. 1.674,92] zł (§ 1 ust. 7);

- prowizja tytułem ubezpieczenia kredytu wynosi 0,20% kwoty kredytu, tj. 41`8,73 zł (§ 1 ust. 7A);

- prawne zabezpieczenie kredytu stanowi: hipoteka kaucyjna do kwoty 314.047,50 zł na nieruchomości, której nabycie zostanie sfinansowane z udzielonego kredytu; przelew na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 3 ust. 1,2);

- spłata kredytu będzie następować na podstawie nieodwołalnego w trakcie trwania umowy zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku (§ 6);

- kredyt będzie spłacany w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który sporządzony jest w walucie CHF (§ 11 ust. 1 i 2);

- raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe są spłacane w złotych polskich po ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 5);

- wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty (§ 13 ust. 5);

Umowa zawierała również oświadczenia kredytobiorcy (§ 30), że:

- został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje;

- jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu;

- został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w MultiBanku oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje.

[dowód: umowa nr (...) z dnia 28 marca 2006 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF , k. 44-48]

W dniu 24 listopada 2006 r. strony zawarły aneks do umowy kredytu, którego treść nie dotyczyła opisanych powyżej warunków umowy, istotnych dla niniejszego postępowania.

[dowód: aneks nr (...) do umowy kredytu, k. 59]

W dniu 1 kwietnia 2014 r. strony zawarły aneks do umowy wprowadzający możliwość spłaty rat kredytu w walucie CHF.

[dowód: aneks do umowy z dnia 1.04.2014 r., k. 61-62]

I. N. i A. N. początkowo spłacali raty kredytu i dodatkowe opłaty w walucie polskiej. Spłacili łącznie kwotę 123.156,97 zł. Po zawarciu aneksu z 2014 r. powodowie spłacali raty kredytu w walucie CHF. Spłacili łącznie 64.182,36 CHF.

[dowód: zaświadczenie z Banku, historia spłaty kredytu, k. 68-74]

Na rozprawie w dniu 19 września 2022 r. powodowie, po pouczeniu przez sąd o konsekwencjach nieważności umowy, oświadczyli, że nie zgadzają się na sanowanie wadliwości umowy i godzą się na jej nieważność w całości.

[dowód: oświadczenia w protokole rozprawy z dnia 19 września 2022 r., rejestracja od 00:18:49]

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o znajdujące się w aktach dowody z dokumentów. W szczególności oparto się na dokumentach umowy kredytu i dokumentach dotyczących tej umowy w postaci aneksów oraz regulaminu kredytu, jak również dokumentach przedstawiających historię spłaty kredytu. Jednocześnie sąd pominął przeprowadzenie postulowanego przez stronę dowodu z opinii biegłego. Mając na uwadze zebraną w sprawie dokumentację, powołanie biegłego nie mogło przyczynić się do ustalenia okoliczności relewantnych w kontekście niniejszej sprawy. Ustalając okoliczności zawarcia umowy sąd oparł się również w dużej mierze na przesłuchaniu obojga powodów. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich relacji, odpowiada ona zasadom doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje

Powództwo jest w przeważającym zakresie zasadne, jedynie co do odsetek w części podlega oddaleniu. Powodowie domagali się w sprawie zasądzenia świadczenia nienależnego wynikającego z nieważności umowy kredytu zawartej przez strony. W pierwszej kolejności rozważyć należało, jaki jest charakter umowy zawartej między stronami i czy wskazywane przez powodów postanowienia miały charakter niedozwolony. Powodowie zawierając umowę kredytu mieli status konsumenta. Zgodnie z art. 22¹ k.c., w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pomiędzy stronami, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Te warunki zostały w przypadku powodów spełnione. Co prawda I. N. prowadził w tym czasie działalność gospodarczą (tworzenie stron internetowych), ale umowa kredytu nie miała z tą działalnością związku, kredyt miał na celu zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych obojga powodów. Status konsumentki powódki z kolei nie budził żadnych wątpliwości. Otwiera to możliwość zbadania treści umowy kredytu z perspektywy przepisów art. 385¹ i nast. k.c.. W myśl art. 385¹.§ 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Według § 2 tego przepisu, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei w myśl § 3, niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Rozkład ciężaru dowodu reguluje § 4 omawianego przepisu, zgodnie z którym, ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Kolejny przepis zawarty w art. 385² k.c. stanowi, że oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Dodać należy, że przepisy te zostały wprowadzone do krajowego porządku prawnego w

wyniku implementowania Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.E z dnia 21 kwietnia 1993 r.), co oznacza, że przy interpretacji tych przepisów należy uwzględnić orzecznictwo (...). Najistotniejsze znaczenie na tle umów kredytów indeksowanych kursem waluty obcej ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 3 października 2019 r. w sprawie K. D., J. D. przeciwko Raiffeisen Bank (...), sygn. akt C-260/18, publ. (...). W wyroku tym Trybunał wyjaśnił m.in., że Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszości lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę. Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie utrzymaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.

W rozpoznawanym przypadku powodowie – konsumenci - pouczeni o konsekwencjach nieważności umowy, na rozprawie w dniu 19 września 2022 r. wyrazili zgodę na nieważność umowy w całości, gdyby sąd doszedł do wniosku, że po wyeliminowaniu z niej abuzywnych klauzul umowa nie może funkcjonować w obrocie prawnym.

Omawiając tzw. klauzule abuzywne, na pierwszy plan wysuwają się postanowienia umowne wprowadzające mechanizm waloryzacji kursem CHF, a co za tym idzie przeliczania waluty obcej na polską i odwrotnie, a nadto postanowienia odnoszące się do nieograniczonego ryzyka kursowego ponoszonego przez konsumentów. Są to niewątpliwie klauzule odnoszące się do głównych świadczeń stron. Zgodnie bowiem z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez strony umowy, t.j. Dz.U.2002. nr 72 poz. 665), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Analizując zawarte w umowie z dnia 28 marca 2006 r. klauzule dotyczące przeliczania walut (§1 ust. 3A, § 11 ust. 5), należy dojść do wniosku, że z całą pewnością nie określono ich w sposób jednoznaczny. Są one dla laika niezrozumiałe bez pomocy profesjonalnego doradcy. A należy pamiętać, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe powinny zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Z kolei klauzula ryzyka kursowego powinna być sformułowana na tyle jasno, by dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko objąć swą świadomością możliwość wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, ale również oszacować potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego postanowienia umownego. W konsekwencji należy uznać, że pomimo tego, iż kwestionowane klauzule dotyczyły świadczeń głównych, jako niejednoznaczne, podlegają ocenie z punktu widzenia abuzywności, po myśli art. 385¹ § 1 k.c.

Oceniając postanowienia zawarte w umowie kredytu należy zauważyć, że nie zostało wskazane jednoznacznie jaki kurs ma zastosowanie do przewalutowania odpowiednio przy ustalaniu kwoty kredytu w CHF i jego spłacie. Nie wiadomo zatem według jakiego kursu miało nastąpić przeliczenie kwoty do wypłaty, a według jakiej do przeliczenia uiszczanych rat w złotychkach. W obu przypadkach chodzić miało o kursy Banku publikowane w Tabeli kursów kupna/sprzedaży. Kurs ten zatem nie ma charakteru określanego według jasnych i obiektywnych kryteriów, a przeciwnie - zależy każdorazowo od decyzji Banku, który wedle własnej polityki może kształtować wysokość kursu, a tym samym wysokość zobowiązań kredytobiorcy. W tej sytuacji należy przyjąć, że wymienione klauzule, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta nie wiążą powodów. Oceny tej nie zmienia zawarcie przez strony aneksów do umowy, bowiem oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 czerwca 2018 r. sygn. akt III CZP 29/17). A w chwili zawarcia umowy istniał taki stan, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji, tj. CHF była wypłacana w złotych po przeliczeniu według kursu kupna ustalonego arbitralnie przez bank i według tego samego mechanizmu kredyt był następnie spłacany. Z kolei klauzula ryzyka kursowego,

pozbawiona jakichkolwiek ograniczeń naraża konsumenta na ryzyko drastycznego, trudnego do przewidzenia wzrostu zobowiązań z tytułu kredytu. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, kredytobiorca musi być jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej, ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty (zob. wyrok z dnia 20 września 2017, C-186/16, R.P.A. i in. (...) S.A.). Samo podpisanie przygotowanego przez Bank oświadczenia, że konsument jest w pełni świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia umowy nie wystarcza do uznania, że Bank spełnił wymóg przejrzystości (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 20 września 2018 r., C-51/17, (...) Bank (...)). Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że klauzula z § 30 ust. 1 umowy jest niewystarczające dla stwierdzenia, że Bank udzielił powodowi wystarczającej informacji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r., sygn. akt II CSKP 464/22, publ. (...)) Równocześnie klauzulę tę należy uznać za sprzeczną z dobrymi obyczajami i rażąco naruszającą interesy konsumenta. Nie sposób przyjąć, by w drodze indywidualnych negocjacji powodowie, gdyby zdawali sobie sprawę z konsekwencji omawianej klauzuli, zgodzili się na ponoszenie niczym nieograniczonego ryzyka kursowego.

Mając przesądzony fakt, iż wymienione wyżej postanowienia umowne mają charakter abuzywny, należy ocenić, czy po ich wyeliminowaniu umowa może nadal funkcjonować. Na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć przecząco. Wszak po usunięciu mechanizmu przeliczenia nie da się w ogóle określić wysokości zobowiązania odnoszącego się do świadczenia głównego z umowy kredytu. Z kolei w powołanym wyżej wyroku (...) z dnia 3 października 2019 r. w sprawie K. D., J. D. przeciwko Raiffeisen Bank (...), Trybunał wyjaśnił, że nie ma możliwości zastąpienia luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym. Uwzględniając zatem, że po usunięciu zakwestionowanych postanowień umownych z umowy kredytu pomiędzy stronami umowa nie może w dalszym ciągu funkcjonować, a konsumenci godzą się na stwierdzenie nieważności całej umowy, należało przyjąć jej nieważność.

Skutkiem nieważności umowy jest konieczność zwrotu przez pozwany Bank spełnionych przez powodów świadczeń - zgodnie z art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. - w wykonaniu nieważnej umowy. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. W niniejszym przypadku, z uwagi na nieważność umowy kredytu, środki finansowe wpłacone przez powodów stronie pozwanej, tytułem spłaty rat kredytu uznać należy za świadczenie nienależne. Na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. strona pozwana jest więc zobowiązana do zwrotu powodów wszelkich kwot świadczonych przez nią tytułem spłaty kredytu i innych opłat. Z przedłożonych przez powodów dokumentów dotyczących historii spłaty kredytu wynika, że pozwany Bank winien zwrócić powodom żadaną przez nich kwotę. Uwzględniając pogląd (...) wyrażony w sprawie K. D., J. D. przeciwko Raiffeisen Bank (...), należy dojść do wniosku, że roszczenie stało się wymagalne dopiero z chwilą stanowczego oświadczenia konsumenta o odmowie sanowania umowy i wyrażeniu zgody na nieważność całej umowy (po uprzednim pouczeniu przez sąd o możliwych konsekwencjach wyroku). Oświadczenie to zostało złożone na rozprawie w dniu 19 września 2022 r. Z tą chwilą dopiero odpadła podstawa świadczenia, o której mowa w art. 410 § 2 k.c. Od dnia następnego zatem należą się powodom odsetki ustawowe za opóźnienie z mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził więc od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę wskazaną w punkcie I sentencji wyroku, oddalając żądanie odsetek za okres wcześniejszy. Z uwagi na ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej powodów, żądane świadczenie zasądzono do niepodzielnej ręki powodów. Żądanie odsetek za opóźnienie od świadczenia wyrażonego w walucie CHF oddalono w całości, bowiem regulacja z art. 481 § 2 w zw. z § 1 k.c. odnosi się do świadczeń pieniężnych wyrażonych w walucie polskiej. Oczywistym powinno być, z ekonomicznego punktu widzenia, że odsetki ustawowe za opóźnienie obowiązujące w Polsce dotyczą tylko świadczeń wyrażonych w walucie polskiej. Wypada zauważyć, że gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia wyrażonego w walucie obcej, wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia także w walucie polskiej (art. 358 § 3 k.c.) i w takim przypadku ma prawo domagać się odsetek ustawowych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 k.c. Decydując się na dochodzenie świadczenia w walucie obcej, wierzyciel musi pogodzić się z faktem, że odsetki za opóźnienie według stopy obowiązującej w kraju nie będą mu przysługiwać. Funkcję waloryzacyjną odsetek spełnia w takim przypadku

wyrażenie świadczenia w walucie obcej (CHF). Nie ma tutaj sprzeczności z powołaną przez powodów uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 1981 r. , sygn. akt V PZP 3/81, w myśl której odsetki za opóźnienie w płatności sumy pieniężnej wyrażonej w walucie obcej przysługują wierzycielowi w tej samej walucie, chyba że przepis szczególnie stanowi inaczej. Sąd Najwyższy wyjaśnił tutaj, że odsetki, jako świadczenia uboczne, płatne są w takiej samej walucie, w jakiej płatne jest świadczenie główne, nie zajmował się jednak kwestią według jakiej stopy procentowej liczyć owe odsetki. Zagadnienie to staje się istotne w obecnym okresie, kiedy to obserwujemy istotną dewaluację waluty polskiej, czego wyrazem jest choćby kilkukrotnie już w obecnym roku podnoszenie stopy odsetek ustawowych za opóźnienie obowiązujących w Polsce. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 marca 1990 r., sygn. akt I CR 42/90, publ. Lex nr 9019 trafnie zauważył, że w okresach w których krajowe stopy procentowe - w związku z dewaluacją złotego - znacznie przewyższają wysokość stóp obowiązujących w innych krajach, zastosowanie do spełnionych z opóźnieniem świadczeń pieniężnych wyrażonych w walucie obcej odsetek w wysokości obowiązującej na terenie Polski mogłoby stanowić źródło nieuzasadnionego bogacenia się wierzycieli. Uzasadnione jest więc przyjęcie, że krajowa stopa procentowa odsetek za opóźnienie nie dotyczy świadczeń wyrażonych w walucie CHF. Jak już wspomniano nie ma tutaj zagrożenia dla interesów powodów, bowiem zawsze mogą żądać świadczenia w walucie polskiej z mocy art. 358 § 3 k.c.

Jako bezzasadny należało ocenić zarzut przedawnienia podniesiony przez stronę pozwaną. Trzeba przyjąć, iż bieg terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy, takiego jak zgłoszone w sprawie niniejszej, rozpocząć się mógł dopiero od chwili powzięcia przez powodów wiadomości o możliwej nieważności umowy i jej skutkach oraz złożenia oświadczenia o odmowie sanowania wadliwości klauzul umownych. Powodowie zostali pouczeni przez sąd o skutkach nieważności umowy na rozprawie w dniu 19 września 2022 r., w tym dniu roszczenie stało się wymagalne i rozpoczął swój bieg termin przedawnienia.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z art. 100 zd. 2 k.p.c., bowiem powodowie ulegli jedynie w nieznacznej części swych żądań (co do odsetek). Na zasądzone koszty złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powódki w osobie adwokata w kwocie 10.800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictwa w kwotach po 17 zł od każdego z powodów.

[sędzia del. M. S.]

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

dnia 19.10. 2022 r. sędzia: